

ראש הישיבה

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

יהיה ממשיתכו, והקב"ה שמע לו. אמנם אין הוא הממשיך של אברהם בצורה מלאה. כשם שמילתו ריקנית - אין הם מלים לשמונה ימים ואינם עושים "פריעה" - כך אחיזתם בארץ היא ריקנית ואינה יכולה להיות נצחית. הם יכולים להתיישב בארץ כאשר היא ריקנית מישראל, והם מעבדים את ישראל מלחזור לארצם.

אמנם אנו יודעים שהסוף יהיה טוב - אנו נירש את הארץ ונחזיק בה. אך בדרך אל הסוף הטוב יש עיכובים וקשיים שנגרמים לנו על ידי בני ישמעאל. אנו צריכים לדעת, שהדבר תלוי בנו. אמנם יש לישמעאל זכויות בגלל בקשתו של אברהם, אך זכויותיו הן גם תוצאה של מעשינו.

בשנים האחרונות ניתן לראות שאחיזתם של בני ישמעאל בארץ הולכת ופוחתת. המדינות סביבנו הולכות ומתפרקות. האיסלאם נודד בהמוניו לאירופה, והקשר שלהם אל הארץ הולך ונחלש. נראה שזכותם הולכת ומסתיימת.

מעתה - הדבר תלוי בנו. ככל שאנו נחזק את הקשר שלנו אל הארץ ולקדושתה - כך יחלש הקשר של בני ישמעאל אל הארץ. ההבדל בינינו ובין בני ישמעאל הוא, שאנו דבקים בארץ מכה התורה. על כן הדרך להתמודד מולם היא בחיזוק הקשר שלנו אל התורה. אנו צריכים לעמול כדי שהתורה תהיה חלק בלתי נפרד מהחיים שלנו. כך נחזק את הקשר שלנו אל התורה ואל הארץ, והעיכובים שגורמים בני ישמעאל ילכו ויפחתו.

כפי שאנו חווים בתקופה האחרונה, נותרו לבני ישמעאל זכויות, ועל כן הם מצליחים להציק לנו ולעכב את ישיבתנו בארצנו. זכות ברית המילה עומדת להם, וזכות הדת שהם דבקים בה. הם קוראים בשם האלהים בכל עת. שם "אללה" שגור על פיהם. יש בכך בחינה של זכות. כנגד זכות זו, אנו צריכים לקרוא בשם ה', שם הוי"ה המיוחד לישראל, ולהזכירו בקדושה.

החיבור שלנו אל התורה והמצוות, אל חיי הקדושה, הוא חזק ומשמעותי לאין ערוך מה"דת" שלהם. ככל שאנו נחזק את ההופעה המיוחדת של עם ישראל, נתחזק ונתעצם בלימוד התורה ובקריאה בשם ה', בעבודת המידות מתוך תורה ואמונה - יתעצמו זכויותינו על הארץ, ותבוא הישועה השלמה (צפניה ג', ט').

"כִּי אִזְ אֶהְיֶה אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּךְ לְקֹרֵא כְּלֵם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד."

מתוך שיעור שניתן בתאריך ט"ו מרחשוון תש"פ.
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה.

אומר הזהר הקדוש (ח"ב ורא, ל"ב ע"א בתרגום):
"רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, אמר רבי יוסי לרבי חייא: מדוע אתה שותק, והרי הדרך איננה מתקנת אלא בדברי תורה. נאנח רבי חייא ובכה. פתח ואמר: 'ותהי שרי עקרה אין לה ולד'. אוי על זה, אוי על ההוא זמן שילדה הגר את ישמעאל. אמר לו רבי יוסי: מדוע, והרי הולידה אחר כך, והיה לה בן, גוע קדוש. אמר לו: אתה רואה ואני רואה, וכך שמעתי מפיו של רבי שמעון דבר ובכיתו."

'ותאמר שרי אל אברם... בא נא אל שפחתי... ועל כן עמדה השעה להגר לרשת את שרה גבירתה, והיה לה בן מאברהם, ואברהם אמר: 'לוי ישמעאל יחיה לפניך', ואף על פי שהקב"ה היה מבשר לו על יצחק, התדבק אברהם בישמעאל, עד שהקב"ה השיבו 'ולישמעאל שמעתוך וגו'". ואחר כך נימול, ונכנס בבית הקדוש, מטרם שיצא יצחק לעולם.

ובוא וראה, ארבע מאות שנה עמד הממונה של בני ישמעאל, ובקש לפני הקב"ה. אמר לו: מי שנימול יש לו חלק בשמך. אמר לו הקב"ה: כן. אמר לו: הרי ישמעאל שנימול, למה אין לו חלק בך כמו יצחק. אמר לו: זה נימול כראוי וכתיקוניו, זה אינו כך. ולא עוד אלא שאלו מתדבקים בי כראוי לשמונה ימים, ואלו רחוקים ממני עד כמה ימים. אמר לו: ועם כל זה, כיון שנימול לא יהיה לו שכר טוב על זה. אוי לאותו זמן שנולד ישמעאל בעולם ונימול. מה עשה הקב"ה, הרחיק את בני ישמעאל מדבקות העליון, ונתן להם חלק למטה בארץ הקדושה, בשביל המילה שלהם. ועתידים בני ישמעאל לשלוט על הארץ הקדושה זמן הרבה בשעה שהיא ריקה מכל, כמו שהמילה שלהם היא ריקה בלי שלמות. והם יעכבו את בני ישראל לשוב למקומם, עד שישלם הזכות של בני ישמעאל. ועתידים בני ישמעאל לעורר קרבות קשים בעולם ולכנס את בני אדום עליהם, ויתעוררו בקרב... ובאותו זמן נאמר: 'כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד', ונאמר: 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד', ברוך ה' לעולם אמן ואמן."

שרה הציעה לאברהם בתמימות שיבוא אל הגר ויהיה לו ממנה בן שימשיך את דרכו. כך היה אצל יעקב, שבני השפחות - זלפה ובלהה, נחשבים לבניו של יעקב. כך רצתה גם שרה, שבנה של הגר יהיה בנו של אברהם, ויתחבר אליו.
אלא שיש הבדל גדול בין המקרים. השפחות התבטלו לרחל וללאה, וראו בבניהן בנים של האמהות ושל יעקב. אך הגר - וַיִּבְרָא כִּי הָרְתָה וַיִּקַּל גְּבֻרָתָהּ בְּעֵינֶיהָ" (בראשית ט"ז, ד'). היא לא הסכימה להתבטל לשרה ולאברהם, ורצתה שהבן הנולד יהיה בנה. אברהם רצה בכל זאת שישמעאל

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרה וברש"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

רואים כְּמוֹזֵה הַכֹּא...

1. מי ישב ומי עמד?

2. "ויגש אברהם אל ה' (3 תשובות)

3. על כמה בנות מדובר במילים "חתניו לוקחי בנותיו?"

"אברהם אבינו האכיל והשקה ומהנה מנכסיו לכל באי עולם. וכמו שיש התקרבות מהנותן אל המקבל כן מן המקבל אל הנותן, ועל ידי זה קירב אותם לפי שנהנו ממנו. והוא באמת מדת הקב"ה וברוך שמו שגדלו וטובו מלא עולם".
(רבי יהודה אריה לייב אלטר, "שפת אמת", וירא, תרס"ה)

לציון ל"ב שנים לארגון "קרן חסד" מעלות, ההולך בדרכו של אברהם אבינו איש החסד, ביקשנו מהגברת יהודית והרב בעז כהן ממקימי ומנהלי הקרן שיספרו לנו על תהליך ההקמה וההתפתחות של "קרן חסד":

כשהרב ויצמן הגיע לגור במעלות הוא שאל בשיא הטבעיות: האם יש בעיר קופת צדקה עירונית? תשובת התושבים היתה שאנשים נותנים באופן פרטי צדקה, אך אין מישהו שמסדר ומאגד את התרומות לטובת אנשי מעלות הזקוקים לכך. כך הוקמה הקרן, ולימים כשנפטר הרב דב ליזנשקי ז"ל שהיה ר"מ בשיבה, קראנו ל"קרן חסד" על שמו.

תושבים למען תושבים

בפועל התחלנו את העשייה בחג הפורים. חילקנו מתנות לאביונים באופן של חבילות מזון, אבל מצחיק לחשוב שבסך הכל בפורים הראשון נהנו מכך כ-5 משפחות בלבד. מכיוון שחששנו שמשפחות ירגישו תחושה של נזקקים, נעזרנו בתלמידי הישיבה שעשו שמח ורקדו בבתים, ועל הדרך הניחו אצל הנזקקים חבילות מזון.

כיום סדר הגודל של מתנות לאביונים ביום הפורים עומד על כ-30,000 ש"ח המחולקים למשפחות באופן של משלוח מנות עם מעטפה בפנים. באופן כללי חשוב היה שהקרן תפעל באופן של "תושבים למען תושבים", אך בכל זאת שיתוף הפעולה עם תלמידי הישיבה בחלוקת מתנות לאביונים הגיע בעקבות ההנחיה של הרב ויצמן שתלמידי הישיבה יפתחו את היום במצווה וחסד, ולא יתרגלו להתחיל מיד במשתה ושמחה בבתי הרמ"ם.

לאחר מכן הגיע חג הפסח שבו ארגנו חלוקת "קמחא דפסחא", וכך המשכנו סביב החגים לסייע למשפחות.

אך קפיצת המדרגה ב"קרן חסד" נבעה מכך שיום אחד התגללה לידינו חוברת פרסומית של עמותת חסד ירושלמית שלימדה אותנו עד לאן אפשר להגיע, והחלטנו להרחיב את מעגלי הנתינה של תושבי מעלות ליום יום במהלך כל השנה.

חשוב לנו לצייין שזו קרן של כלל תושבי מעלות ולא רק של הציבור הדתי. מבחינת המודל הכלכלי הרב ויצמן הנחה אותנו לא לקיים ימי התרמה גונדיהיים, אלא לתת אפשרות טבעית לאנשי מעלות לתרום באופן שוטף למען שכניהם, בבחינת "אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין". הפרסום היה מינורי ורק ברחבי בתי הכנסיות. התרומות מגיעות עד היום בעיקר מאנשים ונשים שבאו לעזור לארוז ולהעביר חבילות למשפחות, ראו את הצורך והתחילו לתרום מידי חודש. מבחינת רבים זו היתה הזדמנות, ואנשים שמחו שיש להם יכולת לתרום ל"עניי עירך" בפשטות. כך הקופה גדלה והתרחבה ב"ה.

חיבורים

מעבר לסייע למשפחות, "קרן חסד" יצרה גם חיבורים בין מגוון סוגי האוכלוסייה של מעלות. במערכת החברות העירונית היה חשוב לנו שיהיה ברור שהקרן אינה שייכת לאף מגזר או מפלגה, ולכן ביקשנו מהמפלגה הדתית שלא תפרסם את עצמה דרך "קרן חסד". ואז נוצר מצב אירוני שכל שאר המפלגות פרסמו את הקשר שלהם ל"קרן חסד" וסיפרו כמה הנציגים שלה מתנדבים וכו', מה שהיה באמת נכון, וכך יצא שרק המפלגה שייצגה את הקהילה הדתית לא פרסמה כלום בעניין...

היתה גם יוזמה של אנשי ארגון "רוטרי" העולמי מכפר ורדים שביקשו לשתף פעולה בימי שישי בפתחת קו חלוקת ירקות ופירות שהגיעו מ"קרן חסד" והועברו על ידם לנזקקים. זה היה בתקופת הסכמי אוסלו, וכל מפגש התחיל בחצי שעה של דיונים פוליטיים ורק לאחר מכן הם יצאו לדרך.

בהמשך גם התחלנו לחלק אוכל מבושל בימי שני וחמישי, וזו פעילות שמתקיימת עד היום. האוכל מגיע מהמטבח של חברת "ישקר" בתפן, שרתומים לעניין מאוד, ונארו לקראת חלוקה מסודרת במחסן במעלות. בחלוקה זו ממש בא לידי ביטוי הערבוב בין תורמים לנתרמים, מכיוון שלא מעט מהמתנדבים באים ממשפחות שנאלצות לקחת אוכל גם לביתם שלהם...

מחלקה נוספת שעולה לקרן לא מעט כסף בחודש, זו עזרה בקניית תרופות. יש ל"קרן חסד" הסדר עם קופ"ח כללית, שבו ישנה רשימת משפחות שמקבלות את התרופות בחינם כך שהחשבון מוגש מידי חודש לקרן. עם קופות חולים אחרות זה גם קיים, אבל באופן פחות מסודר.

ישנן גם יוזמות שהתחילו ב"קרן חסד" וכיום כבר מתנהלות על ידי גופים ואנשים אחרים. מבחינתנו זו ברכה ועניינו לא צרה בכך שהקרדיט עובר לאחרים. למשל "יריד תחפושות" לקראת פורים שבו ניתן להחליף או לקנות תחפושות וכמובן במידת הצורך גם בלי לשלם. בתקופת העלייה מרוסיה היו לא מעט נשים עולות שהתנדבו לתפור תחפושות מבדים שקיננו, בנוסף היו אמנים שייצרו כתרים מיוחדים שחולקו אח"כ לבאי היריד. את הפרויקט הזה לקחו על עצמם ועד הורי בית הספר הממלכתי "ארוזים" והוא מתנהל על ידם באופן עצמאי. ביריד הזה נפגשים כל גווני האוכלוסייה במעלות - חרדים, חילונים, דתיים, עולים וותיקים, ואף בעלי יכולת כלכלית שבאים לקנות יחד עם כאלו שאין להם, כשההכנסות בסופו של דבר נתרמות ל"קרן חסד".

התנדבות מלאה

מבחינה ניהולית הרב בעז מדגיש שזהו ארגון שמי שמובילות אותו עד עכשיו אלו נשים, והגברים הם רק "תומכי לחימה". חיה כוגן היא כשמה הרוח החיה ואוצר המידע הענק של העיר מעלות בתחום החסד והקשר האישי עם המשפחות. המשפחות, בנוסף לצורך הכלכלי, נעזרות בחיה גם בעצה ותושייה ואף בשיחות מרגוע בזמני לחץ, והיא גם המנכלית"ת הלא רשמית. לפני קצת יותר משנה נפטר בעלה של חיה, ר' מאיר כוגן ז"ל, שלוכותו יאמר שאיפשר לכל המפעל הזה להתקיים בכך שאשתו עבדה בקרן בהתנדבות בהיקף של יותר ממשרה מלאה. בנוסף אליה יש את דינה גולדפרב שהיא הגוברית, ואנחנו אחראים על הפרויקטים והיוזמות של "קרן חסד".

כיום נוספו גם בוגרי הישיבה - אסף דיאמנט שמוביל ביד רמה את מבצע פסח יחד עם חגי סבו ואשר יצחקי, השותפים גם לצוות קבלת ההחלטות.

"קרן חסד" מתנהלת על פי דברי הגמרא (בבא בתרא דף ח' ע"ב): "תנו רבנן: קופה של צדקה נגבית בשנים ומתחלקת בשלושה", הקרן אינה רשומה כעמותה כדי לא להיות מוגבלת באפשרויות הנתינה, וכך גם מתאפשרת עבודה בהתנדבות באופן שהמנגנון הניהולי לא עולה כסף. אך לאחרונה בשל בקשת רבים לסעיף 46, התחברה "קרן חסד" עם עמותת "גלילה" מכפר ורדים שנתנת שירות לעמותות בגליל, וכיום גם אפשרויות התרומה התרחבו.

שנזכה לקיום הברכה "אפס כי לא יהיה בך אביון, כי ברך יברכך ה' בארץ" (דברים ט"ו, ד').

